

HELSINGIN YLIOPISTO — HELSINGFORS UNIVERSITET

Tiedekunta — Fakultet Matematiske-naturvetenskapliga		Laitos — Institution Institutionen för ekologi och systematik, avd. för svenskspråkig undervisning, Zool.lab.	
Tekijä — Författare Jaana Höglund			
Työn nimi — Arbetets titel Jämförelse mellan minkens och utterns näringsval i två sötvattenområden			
Oppiaine — Läroämne Morfologisk-ekologisk zoologi			
Työn laji — Arbetets art Pro gradu	Aika — Datum Mars 1996	Sivumäärä — Sidoantal 57	
Tiivistelmä — Referat Minken (<i>Mustela vison</i>) är ursprungligen en nordamerikansk art. Efter att den införts som farmdjur till Europa i slutet av 1920-talet har den förvildats och lyckats kolonisera de flesta områden, även i Finland. I större delar av Europa klassificeras uttern (<i>Lutra lutra</i>) som utrotningshotad. Trots att uttern försvunnit även i delar av Finland, är situationen överlag bättre än i övriga Europa. I Finland hör uttern till hotkategorin hänsynskrävande arter. I vissa delar av landet är utterstammen livskraftig. Det är alltid möjligt att en införd art i fråga om ekologi påminner om en i området naturligt förekommande art, samt att den delar någon resurs med den infödda arten. Både minken och uttern är anpassade för ett liv vid och i vatten, vilket skiljer dem från de övriga däggdjursarterna. Minken har anklagats för att ha orsakat utterns tillbakagång i flera länder, varför studier om arternas näringsval har företagits i områden där de båda förekommer. Studierna har haft för avsikt att utreda huruvida konkurrens är möjlig mellan mink och utter. Minkens och utterns näringsval anses variera i relation till område och årstid. Minkens och utterns inbördes förhållande i Finland har inte studerats tidigare. Studier om arternas näringsval har utförts, men i mycket olika biotoper. I denna studie undersöktes minkens och utterns näringsval under sommaren 1994 i två geografiskt olika sötvattenbiotoper i mellersta Finland och i västra Nyland. Områdena valdes på basen av av skillnader i mink- och utterpopulationernas storleksförhållanden. I båda områdena insamlades spillning enligt en standardmetod för utterinventering. Antalet fyndplatser för mink respektive utter kartlades. Bytesresterna i spillningen bestämdes möjligast noggrant. De båda arternas näringsval presenterades enligt metoder som använts i tidigare näringsstudier. Det finns en signifikant skillnad mellan minkens och utterns näringsval i de båda undersökta områdena. Utterns stapelföda utgörs av fisk i båda områdena medan små däggdjur är av största betydelse för minken. I mellersta Finland var skillnaden ytterst signifikant. Minken hade här förutom däggdjur ätit en betydande del kräfta och fågel. I mellersta Finland hade minken ätit ytterst lite fisk, vilket var utterns huvudföda. Förutom fisk hade uttern ätit däggdjur och obetydligt med fågel. Överlappningsgraden mellan minkens och utterns näring i mellersta Finland var 20 %. I västra Nyland var skillnaden mellan minkens och utterns näringsval mindre. Förutom fisk hade uttern fångat aningen mera däggdjur och fågel i detta område. Den mest betydande bytesgruppen för mink var däggdjur, men även fisk utgjorde en betydande andel av födan. Minken hade i motsats till uttern ätit obetydligt med fågel i detta område. Överlappningsgraden i västra Nyland var 50%. Minkens näringsval skiljde sig betydligt mellan de två områdena. I utterns näring kunde ingen betydande skillnad påvisas. De två arternas näringsval påminner i stora drag om resultaten från tidigare studier, vilka visat att minken är en generalist medan uttern är en specialist ifråga om sitt näringsval. Den ytterst signifikanta skillnaden mellan minkens och utterns näring i mellersta Finland kunde vara en följd av en ekologisk anpassning hos minken. För att kunna avgöra om uttern och minken konkurrerar om föda borde undersökningen omfatta spillning från alla årstider. Även exaktare information om bytesfaunan i de två områdena borde erhållas. Fyndplatserna för utterspillning var betydligt flere än de för mink i bägge områdena. Det är osäkert om förekomstfrekvensen av minkspillning indikerar minkstammens täthet. Inventeringsmetodiken för mink borde granskas i en studie om minkens aktivitetsmönster och populationsstatus i Finland.			
Avainsanat — Nyckelord Mink (<i>Mustela vison</i>), Utter (<i>Lutra lutra</i>), näringsval, mellersta Finland, västra Nyland			
Säilytyspaikka — Förvaringställe Biblioteket vid institutionen för ekologi och systematik			
Muuta tietoja — Övriga uppgifter			